

**Εργαστήριο Τοπικής &
Νησιωτικής Ανάπτυξης**

Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Περιφερειακή Στρατηγική Βιώσιμου Τουρισμού στην Π.Ι.Ν

ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

Ιωάννης Σπιλάνης, Ελένη Αλεξίου

ΠΛΑΙΣΙΟ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Η ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη Ανάπτυξη (2015) ορίζει τους Δεκαεπτά Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (17 SDGs) οι οποίοι συνιστούν **τον κύριο άξονα της στρατηγικής** που πρέπει να ακολουθήσει η διεθνής κοινότητα προς την κατεύθυνση υλοποίησής τους.

Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη πλαισιώνεται από **πρότυπα** τα οποία αφορούν σε **κατευθυντήριες οδηγίες** που εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές τουρισμού και όλους τους τύπους προορισμών. Τα πρότυπα διασφαλίζουν ότι κάθε τομέας λειτουργεί με τρόπο περιβαλλοντικά υπεύθυνο, πολιτιστικά ευαίσθητο και οικονομικά βιώσιμο.

ΑΡΧΕΣ

ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

01

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ

Ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον με αποτελεσματική χρήση των πόρων (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διατήρηση νερού, μείωση αποβλήτων), αποφυγή της ρύπανσης, προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων και διατήρηση της βιοποικιλότητας

02

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ

Σεβασμός και προώθηση της τοπικής πολιτισμικής ταυτότητας, διατήρηση των παραδόσεων και των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς, αναγνωρίζοντας την αξία και τη σημασία τους για κάθε προορισμό

03

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Παροχή οικονομικών κινήτρων στην τοπική κοινότητα με την παροχή μακροπρόθεσμης οικονομικής υποστήριξης για τις καινοτόμες επιχειρήσεις αλλά και τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης που συμβάλλουν στη συνολική ευημερία και το επίπεδο διαβίωσης.

04

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Επιδίωξη και επένδυση σε υποδομές υψηλής ποιότητας και μακροπρόθεσμης προοπτικής, με κίνητρο την ασφάλεια και προστασία τόσο των επισκεπτών όσο και των ντόπιων.

ΑΡΧΕΣ

ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

05

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Συνεργασία μεταξύ διαφόρων ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων της κυβέρνησης, των τοπικών κοινοτήτων, των επιχειρήσεων, των Μη Κερδοσκοπικών Οργανισμών (ΜΚΟ) και των τουριστών, ώστε να διασφαλιστούν συνέργειες και συλλογική λήψη αποφάσεων με σεβασμό στα δικαιώματα όλων αλλά και εμπλοκή των ντόπιων ώστε να εισακουστεί η άποψη τους.

06

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

Καλλιέργεια αμοιβαίου σεβασμού καθώς και ενθάρρυνση της αλληλεπίδρασης μεταξύ τουριστών και τοπικής κοινότητας μέσω δημιουργίας ευκαιριών για πολιτιστική ανταλλαγή και μάθηση σχετικά με τα ήθη και έθιμα κάθε τόπου.

07

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Προαγωγή υπεύθυνης συμπεριφοράς (π.χ. προτίμηση κατανάλωσης τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών αντίστοιχα, επιλογή οικολογικής μετακίνησης) και επίγνωση των αποτελεσμάτων που αντιστοιχούν στις επιλογές τους (π.χ. ορθή κατανομή ή διαρροή εισοδημάτων, χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα από ήπιες τουριστικές δραστηριότητες, όπως πεζοπορία, ποδηλασία, κ.ά.).

ΜΕΤΡΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΣΥΝΔΕΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΠΛΑΙΣΙΟ

MST
Πρακτικές
Βιώσιμου
Τουρισμού

ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ ΟΡΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Προστιθέμενη αξία
τουριστικής
βιομηχανίας
Εγκαταστάσεις
τουρισμού
Τουριστική
απασχόληση
Αριθμός
επισκεπτών
Επενδύσεις και
υποδομές

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Νερό
Ενέργεια
Απόβλητα
Εκπομπές αερίων
Έκταση γης
Οικοσυστήματα
Προστατευμένες
περιοχές/πάρκα
Φυσικοί πόροι

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κοινότητα
Αποτελέσματα υγείας
Εκπαίδευση
Εισόδημα και
πλούτος
Αξιοπρεπής εργασία
Διακυβέρνηση
Ανθρώπινα
δικαιώματα
Προσβασιμότητα
Πολιτισμός
Κληρονομία
Ασφάλεια

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

MST
Στη πράξη
Στατιστικά
Λογαριασμοί
Δείκτες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Χρήση ενός υπάρχοντος και αναγνωρίσιμου σχήματος ή δημιουργία ενός σήματος – ταυτότητας του προορισμού;

ΚΡΙΤΗΡΙΑ GLOBAL SUSTAINABLE TOURISM COUNCIL (GSTC)

Προσδιορίζουν τις αρχές πολιτικής – ποιοτικούς στόχους που πρέπει να φιλοδοξεί να φθάσει κάθε τουριστική επιχείρηση, κάθε κυβέρνηση και κάθε άλλος ενδιαφερόμενος οργανισμός προκειμένου να δρομολογηθεί η κοινωνική, περιβαλλοντική, πολιτιστική και οικονομική βιωσιμότητα.

ΤΟΜΕΙΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

- Βιώσιμη διαχείριση
- Κοινωνικο-οικονομικό αντίκτυπο
- Πολιτιστικό αντίκτυπο
- Περιβαλλοντικό αντίκτυπο

Παρουσιάζονται τρεις διαφορετικοί κατάλογοι αναγνωρισμένων προτύπων για:

Ξενοδοχεία

Ταξιδιωτικούς πράκτορες

Προορισμούς για φορείς χάραξης δημόσιας πολιτικής και διαχείρισης προορισμών

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

01

BUSINESS AS USUAL

Συνέχιση της τουριστικής μεγέθυνσης με περιορισμένες αλλαγές – προσαρμογές στις νέες συνθήκες – Τουρισμός ξεκούρασης

02

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ

Αναμορφωμένη μεγέθυνση με υιοθέτηση αρχών της EU Agenda 2030 για μείωση πιέσεων και αύξηση ανταγωνιστικότητας με πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό

03

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ

Περιορισμός μεγέθυνσης λαμβάνοντας υπόψη σημάδια υπέρβασης φέρουσας ικανότητας και υπερτουρισμού – Ανάδειξη ταυτότητας και τουρισμού εμπειριών και ευζωίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΙΝΗΣΗ ΗΜΕΡΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

BUSINESS AS USUAL

- Συνέχιση της αύξησης της προσφοράς κλινών τόσο σε ξενοδοχεία (κυρίως υψηλών κατηγοριών) όσο και μεμονωμένες κατοικίες
- Ενίσχυση του συστήματος προβολής (DMMO) για προσέλκυση περισσότερων τουριστών
- Προσπάθεια κάλυψης των προβλημάτων ύδρευσης, διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, ενέργειας, κυκλοφορίας, με κατασκευή νέων υποδομών και εισαγωγή τεχνολογιών και ψηφιοποίησης
- Διατήρηση του ίδιου κυριάρχου τουριστικού προϊόντος της ξεκούρασης –αναψυχής αξιοποιώντας τα κλιματολογικά στοιχεία και το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της ΠΙΝ ως «σκηνικό»

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ (1)

- Βελτίωση της διακυβέρνησης με τη δημιουργία DMMOs και Παρατηρητηρίου Τουρισμού με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων στον τουρισμό – Ετήσιος απολογισμός/λογοδοσία & σχεδιασμός με βάση δεδομένα – Μέτρηση ευημερίας κατοίκων και φέρουσας ικανότητας προορισμών
- Υποστήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων για ψηφιακή & πράσινη μετάβαση – απόκτηση σημάτων οικολογικής ποιότητας
- Σχεδιασμός πράσινων υποδομών και αύξηση της κυκλικότητας στη χρήση των πόρων (ανάπτυξη δημόσιων βρυσών με πόσιμο νερό, μείωση χρήσης πλαστικών και υλικών μιας χρήσης, επανάχρηση υγρών αποβλήτων, μείωση των απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ)

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ (2)

- Βελτίωση της προσπελασιμότητας των προορισμών
- Κατασκευή ανθεκτικών υποδομών και ανωδομών – εγκαταστάσεων
- Υποστήριξη προορισμών για προσαρμογή στις νέες ανάγκες
- Εκπαίδευση & διαρκή επιμόρφωση εργοδοτών και εργαζομένων
- Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου
- Μείωση αποτυπώματος θαλάσσιου τουρισμού
- Αυστηρή τήρηση της νομοθεσίας σε όλα τα επίπεδα (δόμηση, εργατική νομοθεσία, κατάληψη δημόσιων χώρων, ηχορύπανση κλπ)

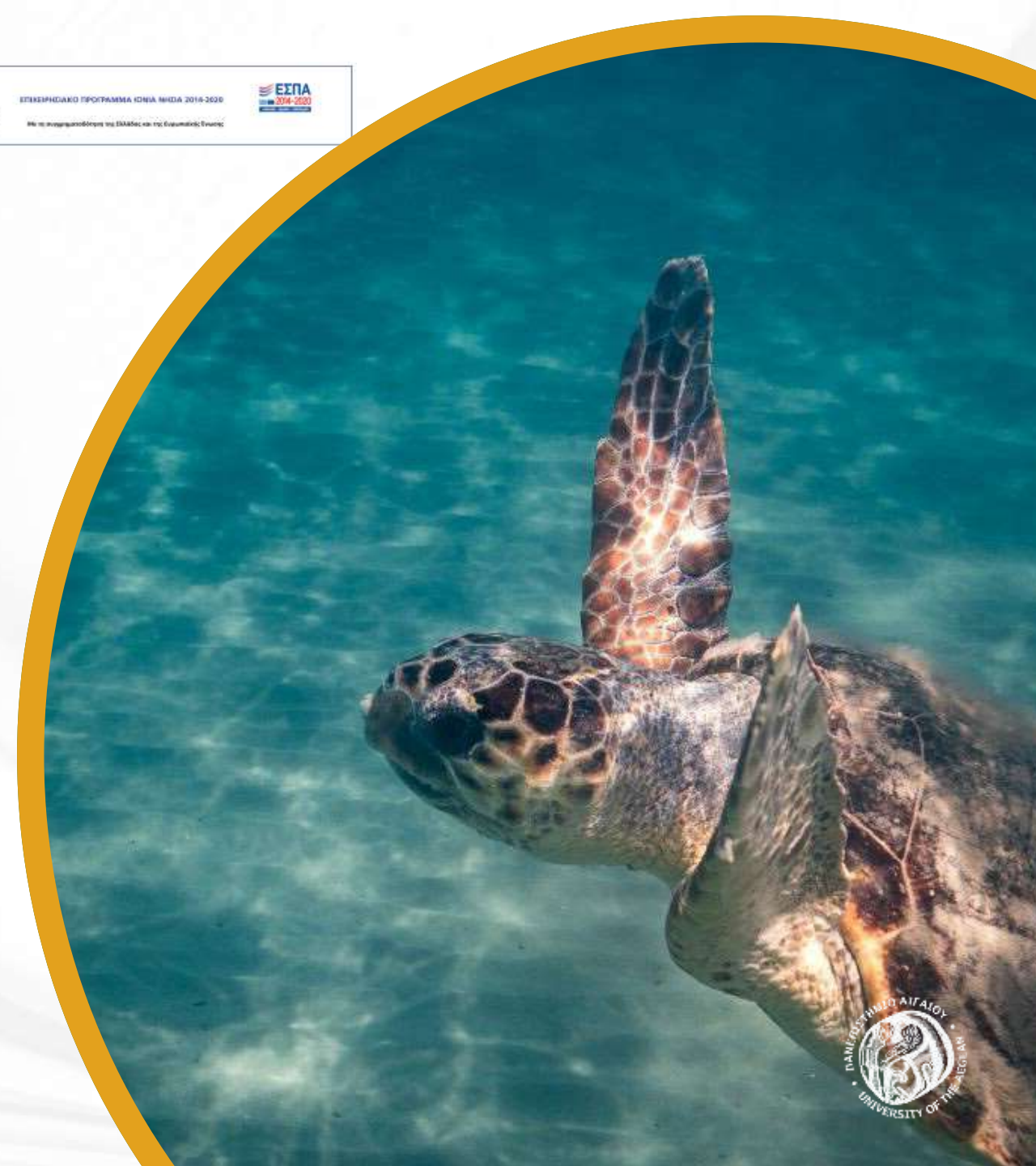
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΗΣΙΑ ΜΗΔΙΑ 2014-2020
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ (1)

- Μέτρηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του τουρισμού σε σχέση με υπερτουρισμό και υπέρβαση φέρουσας ικανότητας και επανασχεδιασμό τουρισμού - Συμμετοχικός σχεδιασμός
- Κατάργηση χρηματοδοτήσεων νέων μονάδων – αναβάθμιση υπαρχουσών και επανάχρηση κτιρίων – Κατάργηση της εκτός οικισμού δόμησης – Κατάργηση των οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών επενδύσεων
- Μείωση της εποχικότητας και βελτίωση της πληρότητας των μονάδων
- Ανάδειξη ταυτότητας του κάθε προορισμού με συντήρηση & αξιοποίηση του πολιτιστικού, φυσικού και παραγωγικού κεφαλαίου - Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με τουρισμό εμπειρίας με στόχο την ευεξία των επισκεπτών

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ (2)

- Εφαρμογή σχεδίων βιώσιμης κινητικότητας για επισκέπτες και μόνιμους κατοίκους
- Εφαρμογή πολιτικών για τη μείωση των οικονομικών διαρροών μέσω εισαγωγών
- Βελτίωση της εκπαίδευσης και των συνθηκών εργασίας των εργαζόμενων
- Καθιέρωση σήμανσης υπεύθυνων επιχειρήσεων
- Δράσεις για τη βελτίωση της ευζωίας των κατοίκων
- Υποστήριξη ανάπτυξης καινοτόμων παραγωγικών μονάδων για διαφοροποίηση από τη τουριστική μονοκαλλιέργεια.

ΣΕΝΑΡΙΑ		ΣΤΟΧΟΙ
1	3	Διαφοροποίηση παραγόμενου τουριστικού προϊόντος με αξιοποίηση των τοπικών πόρων (ενίσχυση τοπικότητας)
2	1	Αύξηση των κερδών των επιχειρήσεων
3	3	Βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων για το σύνολο της τοπικής κοινωνίας
4	3	Βελτίωση της ποιότητας ζωής της κοινωνίας
5	3	Βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζόμενων στον τουρισμό
6	2	Απασχόληση εκπαιδευμένου προσωπικού που να μπορεί να ανταπεξέλθει στις σύγχρονες προκλήσεις
7	3	Περιορισμός δημιουργίας νέων τουριστικών μονάδων και αναβάθμιση όσων υπάρχουν ήδη
8	3	Περιορισμός των ιδιωτικών μισθώσεων βραχείας διάρκειας για μείωση των κοινωνικών προβλημάτων που δημιουργούν
9	2	Πιστοποίηση του προορισμού ως βιώσιμου/αειφόρου
10	2	Βελτίωση του συστήματος λήψης και υλοποίησης αποφάσεων στον τουρισμό (τουριστική διακυβέρνηση)
11	1	Δημιουργία νέων τουριστικών μονάδων μόνο ανώτερης κατηγορίας
12	2	Επεξεργασία στρατηγικής για το βιώσιμο τουρισμό
13	2	Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του προορισμού και προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή
14	2	Επεξεργασία σχεδίου μείωσης κινδύνου, διαχείρισης κρίσεων και έκτακτης ανάγκης για τον τουρισμό στον προορισμό
17	2	Βελτίωση της προσπελασιμότητας των ατόμων με δυσκολία μετακίνησης μέσα στον προορισμό
16	3	Εκπόνηση Χάρτας βιώσιμου τουρισμού σε βιώσιμο προορισμό
17	3	Περιορισμός δημιουργίας τουριστικών υποδοχέων μεγάλης έκτασης (πχ. σύνθετα τουριστικά καταλύματα)

ΣΕΝΑΡΙΟ		ΔΡΑΣΕΙΣ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1	3	Κατάργηση πλαστικών μιας χρήσης και αντικατάσταση τους από «ενοικιαζόμενα» ή αγοραζόμενα σκεύη πολλαπλών χρήσεων
2	3	Ανάπτυξη συστήματος αυτόματων πωλητών νερού
3	3	Περιορισμό των ΙΧ και αύξηση των μαζικών μέσων μεταφοράς και των ήπιων τρόπων μετακίνησης (ηλεκτρικά ποδήλατα & πατίνια, περπάτημα κλπ)
4	2	Ενίσχυση της ανακύκλωσης με το σύστημα της άμεσης ανταπόδοσης επιστροφής χρημάτων
5	2	Ενίσχυση των προγραμμάτων κατάρτισης και επανακατάρτισης των επιχειρηματιών
6	2	Ενίσχυση των προγραμμάτων κατάρτισης και επανακατάρτισης των εργαζόμενων
7	2/3	Αναβάθμιση των δημόσιων (αστικών και μη) χώρων (πάρκα, πεζόδρομοι, παραλίες κλπ)
8	2	Δημιουργία φορέα στελεχωμένου με έμπειρο προσωπικό με συγχρηματοδότηση αυτοδιοίκησης και επιχειρήσεων για τη διαχείριση και προβολή του προορισμού
9	2	Δημιουργία μηχανισμού που θα καταγράφει και θα αξιολογεί αναφορικά με την κατάσταση του τουρισμού και θα συμβουλεύει δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς
10	2	Διενέργεια ερευνών μέτρησης γνώμης κατοίκων για την ανάπτυξη και τις συνέπειες του τουρισμού
11	2	Διενέργεια ερευνών επισκεπτών για τον βαθμό ικανοποίησης από τον προορισμό
12	3	Ανάδειξη του περιβάλλοντος και του πολιτισμού του προορισμού για τη μείωση της εποχικότητας του τουρισμού
13	3	Μετατροπή των επιχειρήσεων σε υπεύθυνες προς την κοινωνία (εργαζόμενους, προμηθευτές, κοινωνία, περιβάλλον)
14	2	Βελτίωση της ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρουν οι επιχειρήσεις και ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους
15	3	Δράσεις συνεργασίας-δικτύωσης μεταξύ επιχειρήσεων διαφόρων κλάδων για την ενίσχυση της τοπικότητας του τουριστικού προϊόντος
16	3	Ενημέρωση των τουριστών για τον τρόπο που πρέπει να συμπεριφέρονται ώστε να είναι υπεύθυνοι ως προς τον προορισμό που επισκέπτονται (κατανάλωση νερού & ενέργειας, διαχείριση αποβλήτων, μετακίνηση)
17	3	Ενημέρωση των επισκεπτών για την ταυτότητα του προορισμού μέσα από την ανάπτυξη σχετικών υποδομών και ενημερωτικού υλικού
18	2	Δημιουργία μηχανισμού ηλεκτρονικής και δια ζώσης ενημέρωσης επισκεπτών ή υποψήφιων επισκεπτών για τον προορισμό
19	2	Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης και ελέγχου επισκεπτών σε ευαίσθητους πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς πόρους
20	3	Δημιουργία δραστηριοτήτων για την ανάδειξη των τοπικών θέλγητρων
21	3	Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού
22	3	Βελτίωση προσβασιμότητας (πχ. διαμόρφωση χώρων και εγκαταστάσεων, ενίσχυση δημόσιων μέσων μεταφοράς)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

